

C-158/24. sz. [Rojcki]ⁱ ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2024. február 28.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Sąd Najwyższy (Lengyelország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2022. szeptember 23.

Felperes:

J. P.

Alperesek:

A. T.

J. B.

Skarb Państwa - Prezes Sądu Okręgowego w O.

Az alapeljárás tárgya

A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) kibővített tanácsa elé terjesztett jogi kérdés arra vonatkozik, hogy az egyezségi kísérletre idézés megszakítja-e a követelés elévülését.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

A bíróságot létrehozó jogi aktusok joghatásainak kérdése, ha az ilyen jogi aktussal létrehozott bíróság nem minősül az uniós jog értelmében vett, törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróságnak – EUMSZ 267. cikk

ⁱ A jelen ügy neve fiktív. Az nem egyezik az eljárásban részt vevő egyetlen fél valódi nevével sem.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

Úgy kell-e értelmezni az Európai Unióról szóló szerződésnek az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkével és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikkével összefüggésben értelmezett 2. cikkét, 6. cikkének (1) és (3) bekezdését, valamint 19. cikke (1) bekezdésének második albekezdését, hogy nem vált ki joghatásokat az ítélkező testületet létrehozó, a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) e bíróság ítélkező testületének munkáját irányító elnökének döntéséhez hasonló jogi aktus, ha a bíróság ezen jogi aktussal létrehozott ítélkező testülete többek között azért nem minősül az uniós jog értelmében vett, törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróságnak, mert

- a) az ítélkező testülete a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) tagjává a nemzeti jog bírák kinevezésére vonatkozó szabályaival nyilvánvalóan ellentétes módon kinevezett személyek részvételével működik, amit a legfelsőbb szintű nemzeti bíróság végleges határozatai is megerősítenek, és e személyek teszik ki a bíróság tagjainak többségét[;]
- b) a bíróság ítélkező testületének összetételét a Sąd Najwyższynak (legfelsőbb bíróság) a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) tagjává ugyanilyen körülmények között és a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírójának a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) elnöki tisztségére való kinevezésére vonatkozó szabályok megsértésével kinevezett elnöke a fentiek szerint határozta meg?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

Az Európai Unióról szóló szerződés, 2. cikk, 6. cikk (1) és (3) bekezdése, 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése

Az Európai Unió Alapjogi Chartája, 47. cikk

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés, 267. cikk

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

A Lengyel Köztársaság alkotmánya, 10., 173., 179. és 186. cikk

Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (a legfelsőbb bíróságról szóló, 2017. december 8-i törvény, a továbbiakban: legfelsőbb bíróságról szóló törvény), 11., 13a. cikk, 15. cikk 1. és 3. §-a, 26. cikk 2. és 3. §-a, 29. cikk 4. §-a, 72. cikk 1. §-a, 75. cikk 1. §-ának 5. pontja, 75. cikk 1a. §-a, 80. cikk 1. §-a

A Lengyel Köztársaság elnökének 2022. július 14-i rendelete a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) eljárási szabályzatáról (Dz.U., 2022. 1489. tábla, a továbbiakban: legfelsőbb bíróság szabályzata)

Kodeks postępowania cywilnego (polgári perrendtartás, a továbbiakban: k.p.c.), 379. cikk 4. pontja

A Bíróság hivatkozott ítélkezési gyakorlata

2019. november 5-i Bizottság kontra Lengyelország (A rendes bíróságok függetlensége) ítélet (C-192/18, EU:C:2019:924)

2021. március 2-i A. B. és társai ítélet (A legfelsőbb bíróság bíráinak kinevezése – Jogorvoslat) ítélet (C-824/18, EU:C:2021:153)

2020. március 26-i Simpson kontra Tanács és HG kontra Bizottság (Felülvizsgálat) ítélet (C-542/18 RX-II és C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232)

2019. november 19-i A. K. és társai (A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége) ítélet (C-585/18, C-624/18 és C-625/18, EU:C:2019:982)

A tényállás és az eljárás rövid ismertetése

- 1 A 2020. október 16-i végzéssel a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) pénzösszeg megfizetésére irányuló eljárásban benyújtott felülvizsgálati kérelem elbírálása során a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) kibővített tanácsa elé utalta azt a jogi kérdést, hogy az egyezségi kísérletre idézés megszakítja-e a követelés elévülését.
- 2 A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) polgári tanácsának munkáját irányító elnöke (a továbbiakban: a polgári tanács elnöke) 2022. augusztus 18-án döntést hozott, amellyel e jogi kérdés eldöntésére a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) alábbi hét bíróból álló ítélkező testületét jelölte ki: ST (elnök), ZX, KJ, YS, BV, CR, Dariusz Zawistowski (előadó bíró).
- 3 Az előadó bíró 2022. szeptember 5-i levelében arról tájékoztatta a polgári tanács elnökét, hogy nem lát lehetőséget arra, hogy az ügyben a tárgyalási jegyzékben megjelölt időpontban tárgyalást tűzzenek ki, mivel a jogi kérdés eldöntésére a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói tisztségére az ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa (a nemzeti igazságszolgáltatási tanácsról szóló törvény és egyes más törvények módosításáról szóló, 2017. december 8-i törvény, Dz.U., 2018, 3. tétel, a továbbiakban: 2017. december 8-i törvénymódosítás) alapján létrehozott Krajowa Rada Sądownictwa (nemzeti igazságszolgáltatási tanács, Lengyelország, a továbbiakban: KRS) javaslatára kinevezett személyek részvételével működő ítélkező testületet jelöltek ki. Az előadó bíró jelezte, hogy az egyesített polgári, büntető és munkaügyi és társadalombiztosítási tanács 2020. január 23-i határozatában (BSA I-4110-1/20, OSNC 2020, 4. szám, 34. tétel – a továbbiakban: az SN [legfelsőbb bíróság] három tanácsának határozata), amely jogelvi erővel bír, és a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) valamennyi ítélkező testületére nézve kötelező erejű, kimondta, hogy szabálytalan összetételű az a bíróság, amelynek ilyen

körülmények között a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói tisztségére kinevezett személy a tagja, ami a k.p.c. 379. cikkének 4. pontja értelmében az ítélkező testület összetétele jogellenességét eredményezi, és következésképpen az eljárás érvénytelenségéhez vezet. A III CZP 43/22. sz. ügyben kijelölt ítélkező testületbe négy ilyen személyt osztottak be, aki ezen testület többségét alkották.

- 4 A fenti levélben az előadó bíró az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) állandó ítélkezési gyakorlatára is hivatkozott, amely megerősíti az SN (legfelsőbb bíróság) három tanácsának határozatában foglalt álláspontot.
- 5 Az előadó bíró úgy vélte, hogy a jogi kérdést érintő tárgyalás kitűzéséről közvetlenül azt követően dönt, hogy ezen eljárásra olyan ítélkező testületet jelölnek ki, amely a k.p.c. 379. cikkének 4. pontja értelmében nem jogellenes.
- 6 2022. szeptember 16-i levelében a polgári tanács elnöke arról tájékoztatta az előadó bírót, hogy a 2022. szeptember 5-i levelében foglaltakra tekintettel arra vonatkozó utasítást adott, hogy az említett ügy iratait az arról való tájékoztatással együtt az illetékes osztály elnökének továbbítsák, hogy az előadó bíró elutasította, hogy az ügyben tárgyalást tűzzön ki. A III. osztály elnöke 2022. szeptember 21-én hozott döntésével az ügyben 2022. október 19-re tűzött ki tárgyalást.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid összefoglalása

- 7 Az előzetes döntéshozatal céljából kérdést előterjesztő Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) megállapította, hogy az ítélkező testületbe kijelölt egyes személyeket a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói tisztségére a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírának kinevezési módjára vonatkozó jogszabály súlyos megsértésével nevezték ki, aminek következtében a részvételükkel létrehozott ítélkező testület nem minősül a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróságnak.
- 8 A polgári tanács elnökének az ítélkező testület kijelöléséről szóló döntésének hatályosságára vonatkozó kérdés előterjesztése összefügg annak tisztázásának szükségességével, hogy az ítélkező testület szabálytalan kijelölése esetében hogyan biztosítható az uniós jog hatékony érvényesítése, amelynek a rendelkezései megkövetelik, hogy a bíróság összetétele megfeleljen az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikke értelmében vett, törvény által megelőzően létrehozott pártatlan és független bíróság követelményének. A fenti kétség annak következtében merül fel, hogy a polgári tanács elnöke olyan hivatalos intézkedéseket hozott, amelyek keretében a Sąd Najwyższynek (legfelsőbb bíróság) az ítélkező testület kijelölésére hatáskörrel rendelkező szerve mellőzi az uniós jog alkalmazását, amikor olyan ítélkező testületet jelöl ki, amely nem felel meg a Charta 47. cikkében meghatározott követelménynek. Ebben az összefüggésben az is lényeges, hogy a polgári tanács elnöki tisztségét betöltő személyt is a 2017. december 8-i törvénymódosítással létrehozott KRS (nemzeti igazságszolgáltatási tanács) határozata alapján nevezték

ki a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói tisztségére, és a polgári tanács elnöki tisztségére jelölt személyeket az erre vonatkozó eljárási szabályok megsértésével választották ki.

- 9 Az előzetes döntéshozatal céljából kérdést előterjesztő Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) úgy véli, hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) tanácselnöke, mint a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) szerve, az ítélező testület kijelölésekor az uniós jog elsőbbségének elvére tekintettel köteles az uniós jogot alkalmazni és tiszteletben tartását biztosítani. Az a tény, hogy az ítélező testület tagjainak többségét az SN-re (legfelsőbb bíróság) 2018-ban kinevezett személyek teszik ki, megnehezíti annak megítélését, hogy az így létrehozott ítélező testület olyan bíróságnak minősül-e, amely megfelel a Charta 47. cikkében meghatározott követelménynek. Ez ugyanis a gyakorlatban kizárja, hogy a bíróság ebben az összetételben olyan igazságszolgáltatási intézkedést hozzon, amelyhez az ítélező testület tagjai többségének szavazata szükséges. A bíróság (ítélkező testület) ilyen intézkedéseket a *nemo iudex in causa sua* tilalmának figyelmen kívül hagyásával sem hozhat. E megfontolásokra tekintettel kétséges, hogy az ilyen ítélező testület hatékonyan eleget tud-e tenni a valamennyi bíróságot (ítélkező testületet) terhelő, annak vizsgálatára vonatkozó kötelezettségnek, hogy olyan bíróságnak minősül-e, amely megfelel a Charta 47. cikkében meghatározott követelménynek.
- 10 Az e kötelezettség teljesítéséhez vezető intézkedések meghozatala az ítélező testület azon tagjai fegyelmi felelősségre vonásának kockázatával jár, akik a szabálytalan összetétel okaként a nemzeti jognak a Sąd Najwyższyre (legfelsőbb bíróság) 2018-ban történő kinevezésekkel kapcsolatos kinevezési eljárásokban való súlyos megsértését hozták fel. A nemzeti jognak a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bíráinak fegyelmi felelősségével kapcsolatos rendelkezései főszabály szerint a bíró hivatalából való felmentés (hivatalvesztés) büntetését írják elő „az igazságszolgáltatás megtagadásában”, valamint azokban a cselekményekben vagy mulasztásokban megnyilvánuló fegyelmi vétségek esetében, amelyek alkalmasak arra, hogy akadályozzák vagy jelentősen megnehezítsék az igazságszolgáltatást működését, továbbá olyan cselekményben, amely megkérdőjelezi valamely bíró szolgálati viszonya fennállását, kinevezésének hatályosságát vagy a Lengyel Köztársaság valamely alkotmányos szervének legitimitását. Ezért a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) elnökének az ítélező testület létrehozásáról szóló döntése hatékonyságának megítélése olyan kérdés, amely az ítélező testület azon tagjai bírói függetlenségének védelmét is érinti, akik ezen eljárások lefolytatásának módjával összefüggésben az eljáró ítélező testület szabálytalan létrehozásával kapcsolatos kifogásokat hoznak fel.
- 11 Továbbá önmagában az, hogy a bírónak olyan ítélező testület tagjának kell lennie, amely nem felel meg a független, pártatlan és a törvény által megelőzően létrehozott bíróság követelményeinek, olyan körülményt jelent, amely sérti az ítélező testület bármely olyan tagjának függetlenségét, aki e szabálytalanságra az ítélezés akadályaként hivatkozik. A bíró azon meggyőződése, hogy az az ítélező testület, amelyben ítélezik, nem felel meg a Charta 47. cikkében meghatározott követelménynek, és így nem biztosítja az eljárásban részt vevő felek számára a

tisztességes eljáráshoz való jogot, a bíró meggyőződése szerint is kétségeket vethet fel azzal kapcsolatban, hogy az ilyen bíró továbbra is függetlennek tekinthető-e, ha ilyen ítélkező testület tagja marad. Ezért olyan mechanizmust kell biztosítani, amely lehetővé teszi annak alapos vizsgálatát, hogy a konkrét ítélkező testület megfelel-e a Charta 47. cikkében meghatározott követelménynek. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésben hivatkozott uniós jogi rendelkezések értelmezése különösen fontos, mivel a nemzeti jog nem biztosít hatékony jogorvoslatot annak a bírónak, aki az uniós jog rendelkezéseire hivatkozva azt állítja, hogy azon ítélkező testület tagjait, amelyben ítélkezik, szabálytalanul jelölték ki, ami akadályozza a határozathozatalt.

- 12 Az ítélkező testületbe a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói tisztségére szabálytalanul kinevezett személyekkel együtt kijelölt bírák kérelmet nyújtanak be e személyek kizárására. A polgári tanács által tárgyalt ügyekben benyújtott ilyen kérelmeknek azonban nem adnak helyt, és azokat nem bírálják el érdemben. Ez a gyakorlat megfosztja e bírakat az olyan eljárás megindítását lehetővé tevő jogorvoslati lehetőségtől, amelynek tárgyát a kifogásaik megalapozottságának vizsgálata képezhetné.
- 13 Az elé terjesztett jogi kérdést kibővített tanácsban elbíráló Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) jogelvi erővel bíró határozatot hozhat. A határozat a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) valamennyi ítélkező testületét köti. Ezért az ilyen határozat meghozatala hatással van arra, ahogyan a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) határozatot hoz minden egyes olyan ügyben, amelyben a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) által értelmezett rendelkezéseket kell alkalmazni. Érdemes emlékeztetni arra, hogy az uniós jog által szabályozott területeken is a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírálja el a jogorvoslatokat.
- 14 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatára hivatkozva a kérdést előterjesztő bíróság emlékeztet arra, hogy az EUSZ 19. cikk által a tagállamok bíróságaira ruházott feladat biztosítani az uniós jog teljes körű alkalmazását valamennyi tagállamban, valamint a jogalanyokat az uniós jog alapján megillető bírói jogvédelmet. A kérdést előterjesztő bíróság a Charta 47. cikkében foglalt azon jogra is hivatkozik, amelynek értelmében mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait megsértették, joga van arra, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és észszerű időn belül tárgyalja.
- 15 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság az EJEB Gudmundur Andri Astradsson kontra Izland ügyben 2020. december 1-jén hozott ítéletére utalva az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (a továbbiakban: EJE) 6. cikkének (1) bekezdésében meghatározott követelményre is hivatkozik.
- 16 Arról, hogy a kijelölt ítélkező testület miatt az ebben az összetételben való eljárás az eljárás érvénytelenségét eredményezi, az SN (legfelsőbb bíróság) három tanácsa határozattal dönt. E határozat a Trybunał Konstytucyjny

(alkotmánybíróság, Lengyelország) 2020. április 20-i ítélete (U 2/20, OTK-A 2020, 61. pont) ellenére jogelvi erővel bír, és a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) valamennyi ítélkező testületére nézve kötelező erejű marad. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság osztja a különösen a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) hét bíróból álló tanácsa 2022. június 22-i határozatának (I KZP 2/22, OSNKW 2022, 6. szám, 22. tétel), a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) 2022. április 5-i határozatának (III KZP 1/22), valamint az EJEB 2021. július 22-i Reczkowicz kontra Lengyelország (43447/19. sz.), 2021. november 8-i Dolińska-Ficek és Ozimek kontra Lengyelország (49868/19. és 57511/19. sz.) és 2022. február 3-i Advance Pharma Sp. z o.o. kontra Lengyelország (1469/20. sz.) ítéletének indokolásában kifejtett érvelést.

- 17 Az ilyen eljárás szabálytalanságának következményeit nem szünteti meg az a lehetőség, hogy az eljárásban részt vevő felek igénybe vehetik a 2022. június 9-i törvénnyel (Dz.U., 1259. tétel) módosított legfelsőbb bíróságról szóló törvény 29. cikkének 4–25. §-ában említett jogorvoslatot (az úgynevezett bírói pártatlansági vizsgálatot). A szabályozás ugyanis olyan további jogorvoslatot ír elő, amelynek határideje és alkalmazási indokai korlátozottak, és amely nem korlátozhatja a felek jogait és az ügyben eljáró bíróság jogkörét, valamint az e bíróságot annak megállapításával kapcsolatban terhelő kötelezettségeket, hogy a bíróság összetétele megfelel-e a Charta 47. cikke és az EJEE 6. cikkének (1) bekezdése szerinti követelményeknek.
- 18 A kérdést előterjesztő bíróság a C-658/22. sz. ügyben feltett első kérdésre is hivatkozik, amely közvetlenül a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) ítélkező testületének jogállására vonatkozik, noha e kérdés előterjesztése a 2021. szeptember 2-i végzésben foglalt azon megállapításhoz kapcsolódott, hogy az SN (legfelsőbb bíróság) három tanácsának határozatával érintett személyeket a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói tisztségére a jogszabályok súlyos megsértésével nevezték ki. A kérdést előterjesztő bíróság teljes mértékben osztja a C-658/22. sz. ügyben hozott előzetes döntéshozatalra utaló határozatban e tekintetben kifejtett érvelést.
- 19 A kérdést előterjesztő bíróság hivatkozik továbbá a polgári tanács elnöki tisztségére pályázó jelöltek kiválasztásának módjára vonatkozó szabályok megsértésére, amely olyan további tényezőnek minősül, amely az egyének meggyőződése szerint megalapozott kétségeket vethet fel a polgári tanács elnökének döntésével létrehozott ítélkező testületet alkotó személyek függetlenségével és pártatlanságával kapcsolatban. Ha a szabálytalan összetételű ítélkező testületet a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) elnöke olyan döntésével hozza létre, amely a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói tisztségére a bírák kinevezésére vonatkozó jogszabályok súlyos megsértésével és a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) elnökének döntése alapján az ítélkező testületbe kijelölt személyek kinevezésével kapcsolatos körülményekkel azonos körülmények között kinevezett személyek jogkörébe tartozik, ez az intézkedés csak megerősítheti az egyének azon meggyőződését, hogy a bíróság összetétele nem felel meg a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság követelményeinek. Az

ítélkező testületek létrehozásának e módja azt a benyomást keltheti, hogy a szabálytalan kinevezési eljárás következményeinek jogszerűvé tétele érdekében tett kísérletről van szó.

- 20 Az u.SN 15. cikke szerint a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) elnöki tisztségére pályázó jelöltek az érintett tanács bíróinak a közgyűlése (a továbbiakban: közgyűlés) választja ki. A közgyűlés a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) egyik szerve, és a tanácsot alkotó valamennyi bíróból áll. A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) elnöki tisztségére pályázó jelöltek a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) tanácsának tagságát reprezentáló módon kell kiválasztani, amelyhez a közgyűlés tagjai szavazatainak megfelelő többsége szükséges.
- 21 2021. június 29-én a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) polgári tanácsának bíróinak közgyűlése, amelyet azért hívtak össze, hogy kiválasszák a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) polgári tanácsának elnöki tisztségére pályázó jelöltek, a szavazatok többségével határozatot hozott arról, hogy a közgyűlést a Bíróság előtt a Bizottság kontra Lengyelország ügyben (C-791/19) és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések nyomán megindított ügyekben (C-487/19 és C-508/19) folyamatban lévő eljárások befejezéséig elhalasztják, és elismerte, hogy ezen eljárások kimenetele releváns a jelöltek kiválasztására irányuló eljárás lefolytatása szempontjából. 2021. augusztus 31-én lejárt Dariusz Zawistowski, a polgári tanács elnökének megbízatása.
- 22 A Lengyel Köztársaság elnöke a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) első elnökére bízta a polgári tanács vezetését. Ez a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) első elnöke és a polgári tanács elnöke tisztségének *de facto* összevonását eredményezte, amelyről a legfelsőbb bíróságról szóló törvény nem rendelkezik. E törvény 11. cikke kimondja, hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) első elnöke és a polgári tanács elnöke a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) két különálló szerve. Ugyanakkor a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) elnökére ruházott hatáskör kizárja, hogy azt a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) első elnöke gyakorolja. A legfelsőbb bíróságról szóló törvény 13a. cikke, amely a Lengyel Köztársaság elnökét arra vonatkozó jogkörrel ruházza fel, hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) kijelölt bírójának megbízatást adjon a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) elnöke feladatainak ellátására, nem értelmezhető úgy, hogy a Lengyel Köztársaság elnöke, mint a végrehajtó hatalom szerve a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) szervezetére vonatkozó teljes törvényi szabályozás figyelmen kívül hagyásával a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírái közül konkrét személyt választhat ki. A 2021. szeptember 7-i közgyűlésen felmerült az a kérdés, hogy a Lengyel Köztársaság elnöke a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) első elnökeként korábban kijelölt személynek jogellenesen adott megbízást a polgári tanács elnöke feladatainak ellátására.
- 23 A Lengyel Köztársaság elnökének a legfelsőbb bíróságról szóló törvény 15. cikkével összefüggésben értelmezett 13a. cikkében előírt azon jogköre, hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) elnöke feladatainak ellátására megbízatást adjon, az igazságszolgáltatás végrehajtó hatalomtól való elválasztása és

függetlensége alkotmányos elvének megsértését jelenti. Az alkotmánynak a köztársasági elnök hatáskörét szabályozó rendelkezései nem biztosítják a Lengyel Köztársaság elnöke, mint a végrehajtó hatalom szerve számára azt a hatáskört, hogy önállóan döntsön egyes bírák olyan tisztségre történő kinevezéséről, amely lehetővé teszi e bírák számára a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) szervei jogköreinek gyakorlását. Az alkotmány 144. cikke 3. bekezdésének 23. pontja csak a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) elnökeinek a Lengyel Köztársaság elnöke általi kinevezéséről rendelkezik, amelyhez a tisztségre pályázó jelölteknek bírákból álló testület (a bírák közgyűlése) általi kiválasztása szükséges. A Lengyel Köztársaság elnökének hivatalos aktusai érvényességéhez kizárólag az alkotmány 144. cikkének 3. bekezdésében említett esetekben nem szükséges a minisztertanács elnökének ellenjegyzése. A Lengyel Köztársaság elnöke által a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) elnöke feladatainak ellátására adott megbíratás nem jelenti az alkotmány 144. cikke 3. bekezdésének 23. pontjában foglalt jogkör gyakorlását, ami miatt a Lengyel Köztársaság elnökének és a minisztertanács elnökének együttműködése szükséges. Ugyanakkor a végrehajtó hatalom legfőbb szerveinek ilyen, kifejezett alkotmányos alapot nélkülöző hivatalos aktusát nem igazolja annak szükségessége, hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) e tanács munkájáért felelős elnöke megbíratásának lejártá esetén biztosítani kell a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) tanácsának megfelelő működését. Az alkotmányos rendelkezések ugyanis kifejezetten meghatározzák, hogy ki helyettesíti a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) tanácsának elnökét.

- 24 Az alkotmánynak a hatalmi ágak szétválasztása elvével összhangban és az igazságszolgáltatás különállását kifejezetten kimondó rendelkezést (173. cikk) figyelembe véve értelmezett rendelkezései alapján nem feltételezhető, hogy a Lengyel Köztársaság elnöke, mint a végrehajtó hatalom szerve hivatalos aktusai révén bármilyen módon befolyásolhatja a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) elnöki tisztségére pályázó jelöltek kiválasztására irányuló eljárást. A 2021-ben a polgári tanácsot érintő kiválasztások esetében a Lengyel Köztársaság elnöke az e tanács munkáját a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) első elnökére bízó döntését már a jelöltek kiválasztására irányuló eljárás során, a közgyűlés saját határozatával történő elhalasztását követően hozta meg. E döntés meghozatala a gyakorlatban azt eredményezte, hogy megakadályozta az alkotmányos rendelkezésekben foglalt, a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) elnökét helyettesítő személyt kijelölő szabályozás alkalmazását az SN (legfelsőbb bíróság) tanácsa munkájának a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) elnöke megbíratásának lejártát követő irányítása tekintetében. Ez lényegesen érintette a polgári tanács elnöki tisztségére pályázó jelöltek kiválasztására irányuló eljárást.
- 25 A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) első elnöke, TM, mint a Lengyel Köztársaság elnöke által a polgári tanács munkájának irányítására kijelölt személy (a továbbiakban: a közgyűlés elnöke) a közgyűlési tagok többségének tiltakozása ellenére a közgyűlés 2021. június 29-i határozatának tartalmára és arra hivatkozva, hogy a Bíróság előtti eljárás nem fejeződött be, 2021. szeptember 7-ére a polgári tanács elnöki tisztségére pályázó jelöltek kiválasztása céljából közgyűlést hívott össze. A közgyűlés elnöke a 2021. szeptember 7-i közgyűlésen szintén

- megtagadta az közgyűlés elhalasztására hivatalosan előterjesztett indítvány szavazásra bocsátását. Ezzel összefüggésben a Sąd Najwyższyre (legfelsőbb bíróság) 2018 előtt kinevezett tizenhárom bíró, akik a közgyűlés tagjainak többségét jelentik, megtagadta a közgyűlésen való részvételt. Ez a szükséges határozatképesség hiányát eredményezte. 2021. szeptember 16-án és szeptember 27-én is hasonló helyzet állt elő.
- 26 A 2021. szeptember 7-i közgyűlés befejezését követően az elhalasztást indítványozó bírák nyilatkozatot tettek, amelyben többek között jelezték, hogy a közgyűlés 2021. június 29-i határozatát nem helyezték hatályon kívül, az továbbra is hatályban van, az elfogadásának okai pedig nem szűntek meg, valamint hogy a közgyűlés elnöke 2021. szeptember 7-én megtagadta a közgyűlés elhalasztására irányuló, szabályszerűen előterjesztett indítvány szavazásra bocsátását.
- 27 A 2021. szeptember 27-i közgyűlés megtartásához elegendő volt a polgári tanács bírái egyharmadának jelenléte. Az erre vonatkozó szabályozást a legfelsőbb bíróságról szóló törvény módosítása alapján vezették be, amely törvényt a 2017. évi elfogadása óta többször módosították. A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) elnöki tisztségére pályázó jelöltek kiválasztásához szükséges határozatképességnek a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) tanácsa tagjainak egyharmadára történő korlátozása komoly aggályokat vet fel az e szabályozás alkalmazásával megvalósult kiválasztás jogszerűségével szemben.
- 28 A 2021. szeptember 27-i közgyűlésen a közgyűlés elnöke megtagadta a a közgyűlésnek amiatt legalább 2021. október 7-ig történő elhalasztására irányuló indítvány szavazásra bocsátását, hogy C-487/19. sz. ügyben a Bíróság ítélet 2021. október 6-án tervezték kihirdetni, valamint hogy a Lengyel Köztársaság elnökéhez arra irányuló kérelmet nyújtottak be, hogy mentse fel a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) első elnökét a polgári tanács munkája irányításának feladata alól.
- 29 A polgári tanács elnöki tisztségére pályázók 2021. szeptember 27-i kiválasztásában kizárólag a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói tisztségére a 2017. december 8-i törvénymódosítással létrehozott KRS (nemzeti igazságszolgáltatási tanács) határozata alapján kinevezett közgyűlési tagok vettek részt. A közgyűlés megtartásához szükséges határozatképesség ebben az összetételben azt követően volt biztosítva, hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) első elnöke két, korábban a rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácson belüli bírói álláshelyre kinevezett személyt (BV és ZH) és egy, korábban a fegyelmi tanácson belüli bírói álláshelyre kinevezett UC-t ítélezésre áthelyezte a polgári tanácsba.
- 30 A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) polgári tanácsának elnöki tisztségére pályázó jelöltek tehát a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) polgári tanácsát alkotó bírák többségének álláspontja ellenében és a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) szervének minősülő közgyűlés működését meghatározó szabályok megsértésével választották ki. Annak a közgyűlésnek a fentiekben leírt menete,

amelyen 2021-ben kiválasztották a polgári tanács elnöki tisztségére pályázó jelöltek, arra utal, hogy a közgyűlés szabályos lefolytatására vonatkozó szabályokat nem tartották be. E szabályok megsértése megakadályozta, hogy a közgyűlés szavazásra jogosult tagjainak többsége részt vegyen a közgyűlésen, valamint azt, hogy e közgyűlési tagok jelöltek terjesszenek elő a polgári tanácsának elnöki tisztségére. A polgári tanács elnökének 2021. évi kinevezését követően megváltoztatták a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) polgári tanácsának teljes korábbi felépítését. A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói tisztségére 2018 előtt kinevezett valamennyi osztályvezetőt elmozdították tisztségéből, és helyettük osztályvezetőknek kizárólag a 2017. december 8-i törvénymódosítással létrehozott KRS (nemzeti igazságszolgáltatási tanács) határozata alapján a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói tisztségére kinevezett személyeket neveztek ki.

- 31 A polgári tanács elnöki tisztségére pályázó jelöltek 2021-ben történő kiválasztását övező körülmények és e jelölteknek kizárólag a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) bírói tisztségére a törvénymódosítással létrehozott KRS (nemzeti igazságszolgáltatási tanács) határozata alapján kinevezett személyek közül történő kiválasztása olyan eseménynek tekinthető, amely az egyének meggyőződése szerint kétségeket vethet fel azzal kapcsolatban, hogy a polgári tanácsnak a Lengyel Köztársaság elnöke által e jelöltek közül kinevezett elnöke a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) politikai hatalomtól független szerve, amelynek függetlensége egyike azon fontos tényezőknek, amelyek garantálják, hogy az ítélező testületek kijelöléséről oly módon hozzanak döntést, hogy ezen ítélező testületek a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság követelményének megfelelő bíróságot alkossanak.
- 32 A fentiekben kifejtett okokból a kérdést előterjesztő bíróság kétségeit fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésben hivatkozott uniós jogi rendelkezésekre tekintettel kivált-e joghatásokat a polgári tanács elnökének olyan ítélező testület kijelöléséről szóló döntése, amelyben többségében a 2017. december 8-i törvénymódosítással létrehozott KRS (nemzeti igazságszolgáltatási tanács) javaslatára bírói tisztségre kinevezett személyek ítéleznek. Az erre a kérdésre adott válasz annak vizsgálata szempontjából lényeges, hogy a jelen ügyben eljáró ítélező testület kijelölésének módjára tekintettel az ebben az összetételben eljáró bíróság hatékonyan tudja-e megítélni a jogállását a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróságra vonatkozó követelménynek való megfelelés szempontjából. A kibővített tanácsoknak (a Sąd Najwyższy [legfelsőbb bíróság] hét bíróból álló tanácsainak) a jelen ügyben alkalmazott módon történő kijelölése jelenleg már a polgári tanács elnöke által követett, bevett gyakorlatnak minősül. Jelenleg minden olyan ügyben, amely esetében a kibővített tanácsok elé terjesztett jogi kérdések eldöntése folyamatban van, az ítélező testületeket a jelen ügghöz hasonló módon jelölték ki.
- 33 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a polgári tanács elnökének, mint a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) azon szervének, amelynek törvényben

meghatározott hatáskörébe tartozik az ítélkező testületek kijelölése, e tekintetben az uniós joggal összhangban kell döntéseket hoznia, és ítélkező testületeket kizárólag oly módon jelölhet ki, hogy az ítélkező testületekbe kinevezett személyek által alkotott bíróság megfeleljen a Charta 47. cikkében meghatározott követelménynek. Az uniós jognak a Bíróság által e követelménnyel összefüggésben kiadott értelmezése az Európai Unió tagállamának valamennyi bíróságát köti, és azt a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) olyan szerve, mint a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) elnöke sem hagyhatja figyelmen kívül, amikor az ítélkező testület kijelöléséről hoz döntést. Ez a döntés az eljárás menetét közvetlenül érinti, mivel a törvény rendelkezéseivel ellentétes összetételű ítélkező testület kijelölése a polgári peres eljárás esetében érvénytelenné teszi az eljárást (a k.p.c. 379. cikkének 4. pontja). A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) elnökének az ítélkező testület kijelöléséről szóló döntése a bíróság összetételét meghatározó intézkedés, amely hasonló jelentőséggel bír, mint a bíróság hatáskörébe tartozó olyan intézkedés, mint a bíró kizárásáról szóló határozat. Mindkét intézkedés tárgyának és céljának a bíróság jogszerű létrehozásának kell lennie. Ebből a szempontból az ítélkező testület kijelölésére vonatkozó intézkedés, tekintettel annak formájára (döntés) és eljárási következményeire, nem vonható ki a bíróság vizsgálata alól, amelynek kötelessége hivatalból megállapítani, hogy az összetétele megfelel-e a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság követelményének.

- 34 A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben a Bíróság 2021. október 6-i W. Ž. (A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés) ítéletére (C-487/19, EU:C:2021:798) hivatkozik. Úgy véli, hogy az ebben az ítéletben kifejtett értékelés azon álláspont mellett szóló érvnek minősül, hogy fennállnak a feltételei annak, hogy a bírósági szerv (a Sąd Najwyższy [legfelsőbb bíróság]) által hozott, a bíróság létrehozásának alapjául szolgáló döntéseket ugyanilyen értékelésnek lehessen alávetni. Ez az álláspont annál is inkább indokoltnak tűnik, mivel a nemzeti jogban nincs olyan megfelelő jogorvoslati lehetőség, amely összetétele miatt megakadályozza a bíróságot vagy jelentősen megnehezíti a számára, hogy az uniós jogot hatékonyan alkalmazza az annak megállapítására vonatkozó kötelezettség tekintetében, hogy korábban létrehozott független és pártatlan bíróságnak minősül-e, és ezáltal e tekintetben biztosítsa az uniós jog alkalmazásának elsőbbségét.